

MOEDISAINER V

EESSÕNA

See kutsestandard on viienda kvalifikatsioonitaseme moedisaineri oskustele, teadmistele ja isikuomadustele esitatavate nõuete kogum, mis on kokku lepitud asjaomaste institutsioonide poolt.

Kutsestandardi kavandi koostas Kergetööstuse Kutsenõukogu juurde moodustatud rõivatootmise töörühm koosseisus:

Mare-Ann Perkmann	AS Klementi
Kaja Piirla	AS Linette
Merike Piirsalu	AS Sangar
Helle Raidvee	AS Ilves-Extra
Sirje Riimaa	AS Baltika
Ülle Nõmmiste	OÜ Tredantia
Ada Traumann	OÜ Zik-Zak
Heli Olde	Tallinna Kergetööstustehnikum
Reet Kallo	Tallinna Tööstushariduskeskus
Inna Soonurm	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Ajavahemikus 15.03 kuni 02.04.2001 viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, milles osalesid 21 ettevõtte ja 4 õppeasutuse esindajad. Moedisainer V kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskusnõuetega, CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskusnõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Käesolev kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Moedisainer V kutsestandard on kinnitatud 10.05.2001 a. Kergetööstuse Kutsenõukogu otsusega nr. 3.

Kutsestandardis määratletud kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks.

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – uute kontseptsioonide ja lähenemisviiside väljaarendamine või tegevuspoliitika arengusuundade väljatöötamist eeldavate tööülesannete täitmine erinevate funktsioonide ja koordineerimisega; põhjalikud teadmised tegevusvaldkonnast või kogu valdkonda puudutavad oskused; vastutus analüüside, diagnooside ja otsuste ning nende elluviimise eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Eriosaadused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaosaadused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste komplitseeritud töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub rõivaste disainimine rõivatootmise valdkonda, kood 18.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub moedisainer 3. pearühma “Keskastme spetsialistid ja tehnikud”, kood 3471.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Moedisainer V
Inglise keeles:	Fashion Designer V
Soome keeles:	Vaatetussuunnitaja V
Vene keeles:	Дизайнер моды

5 KUTSEKIRJELDUS

Moedisainer kavandab ja kujundab rõivaste mudeleid ning rõivakollektsioone ühendades loomingulisuse ja teostatavuse. Ta peab aru saama sotsiaalsetest, kultuurilistest, poliitilistest, majanduslikest ning tehnoloogilistest arengutest ning nende seosest moe ja rõivatööstusega. Oluline on võime tajuda ja ette näha muutusi tarbija elustiilis ja väärtushinnangutes. Ta peab oma loometöös arvestama materjalide uudsust, omadusi, värvi, hinda, valmistoote kandjasõbralikkust ning turvalisust.

Edukaks tegutsemiseks kutsealal on tähtis oma rõivakollektsioonide esitlemise oskus. Oluline on rahvusvaheliste kontaktide loomine ja messidel töötamine, mis eeldab head võõrkeelte oskust, suhtlemisoskust, koostöövõimet ning valmisolekut välislähetusteks. Töö eeldab isiklikku initsiatiivi, vastutustunnet ning oskust töötada meeskonnas.

Vajalik on adekvaatne enesehinnang, et taluda võimalikke ebaõnnestumisi.

Töö nõuab valmisolekut pingelisteks ja tippkoormusega tööperioodideks, tagamaks rõivakollektsioonide õigeaegse valmimise.

Moedisainer kavandab ja kujundab rõivaid tööstuslikuks tootmiseks ja/või individuaalsele kliendile ning on stiilinõustaja, soovitades erinevaid rõivaesemeid ja lisandeid ühtseks tervikuks lähtudes konkreetsest sihtgrupist või kliendist.

Moedisainer V kvalifikatsiooni taotlemisel on soovitatav kõrgharidus ning nõutav on 3-aastane kutsealane töökogemus.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

- 6.1.1 Majandus – kesktase
 - 1) rahvusvaheline turg
- 6.1.2 Õigusaktid – kesktase
 - 1) majandusvaldkonna ja kutsealaga seonduvad õigusaktid
 - 2) tööõigus
- 6.1.3 Töökeskkonna ohutus - kesktase
- 6.1.4 Suhtlemisoskused – kõrgtase
- 6.1.5 Klienditeenindus – kõrgtase
- 6.1.6 Organisatsioonikäitumine – kesktase
- 6.1.7 Psühholoogia - algtase
- 6.1.8 Arvuti kasutamine – AO1 - AO7 (vt lisa A)
- 6.1.9 Keeleoskus (vt lisa B)
 - 1) eesti keel – kõrgtase
 - 3) üks võõrkeel – kesktase
- 6.1.10 Projektijuhtimine - kesktase

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Kergetööstuse, sh rõivatootmise ajalugu ning arengusuunad, tootmise liigid ja organisatsiooni struktuur – kesktase
- 6.2.2 Rõivaste ajalugu
- 6.2.3 Rõivamudelite- ja kollektsioonide koostamise põhimõtted ja kavandamine
 - 1) tarbija vajadused
 - 2) muutused moes ja tarbija vastuvõtlikkus
 - a) moe tsüklid ja arenguastmed
 - 3) moeotsing – ja analüüs
- 6.2.4 Eskiiside, kavandite ja jooniste valmistamine käsitsi ja arvutil (CAD)
- 6.2.5 Kutsealane terminoloogia eesti ja inglise keeles
- 6.2.6 Materjalide tundmine, kasutamine ja töötlemine
 - 1) tootmise geograafia
 - 2) materjalide liigid
 - 3) materjalide omadused
- 6.2.7 Erinevate tooteliikide: meesterõivad, naisterõivad, lasterõivad, ametirõivad, vabaajarõivad, spordirõivad, aksessuaarid, pesutooted jms disainimise eripära
- 6.2.8 Materjalide, furnituuride ja aksessuaaride valimine rõivakollektsioonile
- 6.2.9 Stiilinõustamine
- 6.2.10 Töökavandite ja valmiskollektsioonikavandite esitlemine
- 6.2.11 Esitluskataloogide ettevalmistamine
- 6.2.12 Valmiskollektsiooni ettevalmistamine ja esitlemine modellidel
- 6.2.13 Kollektsiooni müügitulemuste analüüsimine
- 6.2.14 Õmblustehnoloogia – kesktase
- 6.2.15 Tehniline modelleerimine – algtase
- 6.2.16 Juurdelõikamine – algtase
- 6.2.17 Toote proovide tegemine
 - 1) lõike vigade (konstruktsiooniliste, lõiketehniliste) äratundmine
 - 2) istuvusvigade tundmine
- 6.2.18 Kvaliteedijuhtimine
- 6.2.19 Inglise keel – kesktase (vt lisa B)

6.3 Lisaoskused ja -teadmised (vabalt valitavad)

6.3.1 Turundus ja reklaam

6.3.2 Tekstiilidisaini tehnikad

6.4 Isikuomadused ja võimed

6.4.1 Loovus

6.4.2 Stiilitunnetus

6.4.3 Ruumiline kujutlusvõime

6.4.4 Loogiline mõtlemine

6.4.5 Analüüsivõime

6.4.6 Saavutusvajadus

6.4.7 Läbilöögivõime

6.4.8 Iseseisvus ja otsustusvõime

6.4.9 Enesekindlus

6.4.10 Vastutusvõime (usaldatavus, kohusetunne, enesedistsipliin)

6.4.11 Väljendusoskus

6.4.12 Kontsentreerumisvõime

6.4.13 Kohanemisvõime (pinge- ja stressitaluvus)

6.4.14 Koostöövalmidus

6.4.15 Teenindusvalmidus

6.4.16 Arenemisvalmidus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

8 KINNITAJA

Moedisainer V kutsestandardi on kinnitanud Kergetööstuse Kutsenõukogu koosseisus:

Ardo Kamratov Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit

Kadri Rattasepp AS Kreenholmi Valdus

Heiki Madisson OÜ Väk

Maie Vader Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit

Sirje Riimaa AS Baltika

Tiina Verner Baltex 2000

Lehti Dressel Eesti Kergetööstustöötajate Ametiühingute Liit

Malle Kindel Sotsiaalministeerium

Reet Neudorf Haridusministeerium

Oleg Epner Majandusministeerium

Tiia Randma Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS ELEMENTAARSEL TASEMEL

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL – European Computer Driving Licence) on Euroopas välja töötatud infoühiskonna tundmise ja arvutikasutuse kvalifikatsioonistandard, mis katab laiatarbe rakendustarkvara praktiliste baasoskuste taseme. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

- AO1 – Infotehnoloogia ja ühiskond
- AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldussüsteemid
- AO3 – Tekstitöötlus
- AO4 – Tabelitöötlus
- AO5 – Andmebaasid
- AO6 – Arvutigraafika
- AO7 – Interneti kasutamine

AO1 INFOTEHNOLOOGIA JA ÜHISKOND

1. Infotehnoloogia kasutamine
2. Eesti ja infotehnoloogia

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUSSÜSTEEMID

1. Põhimõisted ja terminid
2. Arvuti kasutamine
3. Failid ja kaustad

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Tekstitoimetid, nende formaadid ning üldised tekstiformaadid (*.txt, *.rft)
2. Töö olemasoleva dokumendiga
3. Uue dokumendi loomine
4. Teksti ümberpaigutamine ja korrigeerimine dokumendis
5. Teksti välimuse muutmine
6. Lehekülje kujundus
7. Töö tabelitega
8. Seosed teiste dokumentide ja programmidega
9. Teksti keele määramine ja õigekeele kontroll
10. Dokumendi trükkimine

AO4 TABELTÖÖTLUS

1. Töö olemasoleva tabeliga
2. Uue tabeli loomine
3. Tabeli kujundamine
4. Andmete sorteerimine (ühe ja mitme tunnuse järgi)
5. Arvutused tabelis
6. Diagrammi loomine
7. Diagrammi parameetrite muutmine
8. Dokumendi päise ja jaluse loomine
9. Tabeli trükkimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Olemasoleva andmebaasi kasutamine
2. Uue andmebaasi loomine
3. Päringu koostamine
4. Aruannete koostamine (programmitarga e. nõustaja (Wizard) abil)
5. Andmetabel tekstitoimetis ja tema kasutamise võimalused
6. Andmete (tabeli, päringu tulemuse, aruande) eksportimine tekstifailiks (.txt, .rtf, .doc jm)

AO6 ARVUTIGRAAFIKA

1. Esitluse loomine
2. Kujundamine ja joonistamine

AO7 INTERNETI KASUTAMINE

1. Elektronkiri
2. WWW
3. Uudisgrupid
4. Listid
5. FTP

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest riigikeele oskuskategoriatest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste;

Keskmine – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste;

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.